

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ В СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ.

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Розглядається значення інноваційних технологій навчання під час вивчення дисциплін гуманітарно-культурного циклу; надається визначення інноваційних технологій та їх застосування в навчально-виховному процесі технічного ВНЗ.

Ключові слова: інноваційні технології, міжкультурна толерантність, інноваційний підхід, лекції-концерти, лекції-дослідження, тренінги.

Abstract. The importance of innovative teaching technologies in studying the disciplines of the humanitarian and cultural cycle; the definition of innovative technologies and their application in the educational process of technical universities.

Keywords: innovative technologies, intercultural tolerance, innovative approach, lecture-concerts, lecture-research, trainings.

Вступ

Сьогодні, коли прогрес суспільства та інноваційний підхід до вирішення різноманітних питань та проблем можна спостерігати у різних сферах життєдіяльності, інновації у процесі підготовки конкурентоспроможних фахівців є актуальними. Враховуючи євроінтеграційні процеси, вища школа намагається формувати конкурентоспроможного, високо кваліфікаційного, всебічно розвинутого фахівця, але, в гонитві за всіма професійними якостями, дуже часто не звертається увага на культурологічні, духовно-моральні аспекти учасників навчально-виховного процесу, адже, євроінтеграційні процеси, які відбуваються в нашій країні, інтегрування галузей виробництва, освіти, науки, економіки України з іншими країнами несуть у собі не лише професійну співпрацю, а й міжкультурний діалог, прояви етнічної толерантності.

Виклад основного матеріалу

Студентський вік характеризується найбільш сприятливими умовами для психологічного, біологічного і соціального розвитку. В цей період найвища швидкість пам'яті, реакції, пластичність у формуванні навичок. В особистості на цьому етапі домінують становлення характеру та інтелекту. Активно розвиваються морально-ціннісні й естетичні почуття і вища школа не має стояти осторонь цього розвитку. Тому, прогрес, в різних сферах діяльності людини, не стоїть осторонь від впровадження прогресивних ідей, інновацій в навчально-виховний процес вищих технічних навчальних закладів. Питання інновацій в педагогіці постійно хвилює, як теоретиків так і практиків. Проблеми пошуку, створення і впровадження інноваційних технологій в навчально-виховний процес розкривають праці таких вчених: Р. Абта, С. Біра, М. Бірштейн, В. Буркова, А. Вербицького, С. Гідровича, Л. Дудко, А. Дьоміна, І. Дичківської, Д. Д'юї, В. Загвязинського, В. Кіпатрика, М. Кларина, І. Носаченко, Д. Панькова, В. Петрук, Л. Романишиної, І. Сироежина, Д. Форрестера, К. Хайнце, Н. Шапілової та ін.

В «Енциклопедії освіти» (2008), інновації в освіті розглядається як процес творення, упровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних і управлінських технологій, у наслідок чого підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно нового стану. Слово «інновація» є багатозначним, оскільки складається з двох форм – власне ідеї та процесу її практичної реалізації [1, с. 338–340].

Нам імпонує думка І. Дичківської [2, с. 339.], про те, що інноваційне навчання зорієнтовано на динамічні зміни в навколишньому світі, навчальну діяльність, що ґрунтується на оригінальних

методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностях, високих соціально адаптаційних можливостей особистості.

На нашу думку – інноваційні технології навчання – це ефективні психолого-педагогічні методи, форми, засоби, які базуються на культурно-виховному аспекті, на традиційних досягненнях освіти, які залишаються ефективними, але трансформуються в залежності від часу, психологічних особливостей особистості та фаху закладу і впроваджуються в навчальний процес вищого технічного навчального закладу для набуття знань, розвитку умінь та навиків для роботи за фахом після закінчення навчання та повсякденному житті майбутнього інженера. Ми вважаємо, що запровадження інноваційних технологій не можливо зводити до якихось обмежень чи «інноваційних стереотипів», які можливо впроваджувати у вищих навчальних закладах за відповідною схемою. Потрібно зважати на фахову орієнтацію студентів (технічний, гуманітарний, медичний і т.п.), психологічні особливості віку та мотивацію в отриманні знань відповідної дисципліни. Чи можна розглядати впровадження інновацій в навчальному процесі однаково в гуманітарному та технічному вищому навчальному закладі? Наприклад, якщо засвоєння знань в гуманітарному вищому навчальному закладі, де немає перенасичення технічними засобами та спеціальними дисциплінами з програмування можливе використання інформаційно-комунікативних технологій і це принесе позитивні результати, то для студентів, наприклад, які навчаються на факультеті інформаційних технологій, веб-дизайну, комп'ютерних систем – це не буде викликати особливого захоплення і сприймати дану дисципліну, вони будуть як і звичайне заняття з фахової дисципліни. Технократизм суспільства та відсторонення від культурних основ, на нашу думку, у формуванні професійних якостей майбутніх інженерів під час навчання у ВНЗ, сьогодні вимагає особливої уваги звертати на культурологічний аспект, що, на жаль, як це не іронічно звучить, і буде інновацією в інженерній освіті. Чому саме так ми розглядаємо це питання? Тому, що вступивши у технічний ВНЗ, студенти уже професійно зорієнтовані і не значну увагу приділяють важливості культурологічного спрямування для подальшого розвитку. Важлива роль відводиться викладачам гуманітарно-культурологічних дисциплін, які за допомогою впровадження інноваційних підходів під час вивчення дисциплін мають зацікавити студентів, спрямувати їх у вірному напрямку, що має сприяти подальшому формуванню професійної, міжкультурної толерантності. У великому просторі інформації, яку молода людина сьогодні може отримати за допомогою Інтернету, ЗМІ та інших джерел, що не завжди є достовірними або, за відсутності чи недостатності знань, не вірно інтерпретовані, можуть призвести в подальшому до упередженого ставлення до носіїв інших культур, в наслідок чого можуть виникати міжкультурні, міжособистісні конфлікти.

Для зацікавлення та досягнення результатів у засвоєнні навчального матеріалу студентами при вивченні гуманітарно-культурологічних дисциплін нами вважається вдалим корелятивне поєднання традиційних та інноваційних форм - застосування лекцій-концертів (ознайомлення із творчістю відомих композиторів, поетів, акторів, художників і т.д.), лекцій-досліджень; візуальних лекцій (демонстрація наочності за допомогою кіно-, теле- і відеофрагментів, слайди, блоки інформації, які коментуються лектором). Цікавими для студентів є заняття з елементами тренінгів, гри, цікавого тестування. Такі форми проведення занять можуть мати застосування і в інших дисциплінах.

Висновок.

Отже, ми вважаємо, що формування професійних якостей не може відбуватися без впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій навчання, які будуть сприяти формуванню міжкультурної толерантності, яке, у вищому технічному навчальному закладі відбувається на заняттях гуманітарно-культурологічних дисциплін. Розширення знань студентів про життя та культуру інших народів, сприяє кращому розумінню своєї культури, культур народів, які історично пов'язані з Україною. Процес освіти у вищих навчальних закладах має бути не лише пояснення, яке запам'ятовується або записується студентом, – це повинна бути і мислетворча, активна робота на заняттях та зацікавленість матеріалом, яка несе в собі культурний, духовний, моральний аспекти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол.ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

Гречановська Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, stellamondo05@gmail.com

Grechanovska Olena V. — candidate of pedagogical sciences, associate professor of the Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, stellamondo05@gmail.com